

ภาคผนวก

ผนวก 1

สรุป-ผลการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน :
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาล ตำบลศรีราชา

โดย

นายสนธิ บางยี่ขัน

คณะรัฐศาสตร์ มร.

การรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การออกแบบสอบถามและการสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการอบรมนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มร. จำนวน 50 คน โดยออกแบบสอบถามทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาล 1 ชุด แบบสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น (ผู้สมัครรับเลือกตั้ง) 1 ชุด (ตามแผนกท้ายโครงการ) เพื่อสำรวจค่านิยมของผู้นำท้องถิ่น และทัศนคติของประชาชนโดยออกดำเนินการระหว่างวันที่ 12-14 ก.ค. 28 เฉพาะแบบสอบถามประชาชน ได้กำหนดให้นักศึกษา 7 ชุด ทำการสัมภาษณ์ประชาชนตามแบบสอบถามและวิธีการที่อบรมไปแล้ว โดยสุ่มตัวอย่างจากครอบครัวของประชากรในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาจากหน่วยเลือกตั้ง 7 หน่วย ซึ่งมีประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ 7,000 คน ตามทะเบียนราษฎรที่เทศบาลตำบลศรีราชาได้สำรวจแล้ว และกำหนดหน่วยเลือกตั้งแล้วตามประกาศของเทศบาลลงวันที่ 13 มิ.ย. 28 รวม 7 หน่วย (ดูแผนก 2) แบบสอบถามทั้งหมด 1,500 ชุด ได้รับคืนมาครบถ้วนสมบูรณ์เพียง 430 ชุด คิดเป็นร้อยละ 28.66 ของจำนวนประชากรที่สุ่มตัวอย่างทั้ง 7 หน่วยเลือกตั้ง ผลของการสำรวจตามแบบสอบถาม (ทัศนคติของประชาชน) ปรากฏผลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ :-

2. ผลจากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามทัศนคติประชาชนในส่วนที่ 1

จากคำถามในส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับตัวประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีคำถามในส่วนนี้ 5 ข้อ โดยสอบถามถึงเพศ อายุ, การศึกษา ความพร้อมส่วนตัวในการเข้าร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ถึงการไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและความสนใจในการเตรียมหลักฐานตามกฎหมายเพื่อไปแสดงตนในวันเลือกตั้ง (ดูแผนกท้าย เกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตาม พ.ร.บ. เลือกตั้งเทศบาล พ.ศ. 2482) ข้อมูลที่ได้เป็นดังนี้ :-

2.1 เพศของผู้ตอบคำถามเป็นชายจำนวน 217 คน เป็นหญิง จำนวน 213 คน ซึ่งมีอัตราส่วนใกล้เคียงกันในการตอบคำถามจากการสุ่มตัวอย่างประชากรใน 7 หน่วยเลือกตั้ง (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
ชาย	50.46
หญิง	49.53
รวม	100

2.2 อายุของผู้ตอบคำถาม จำแนกความถี่ตามที่ปรากฏจะเห็นว่าผู้มีอายุระหว่าง 20-30 ปี และ 31-40 ปี มีความสนใจและกระตือรือร้นมาก และผู้มีอายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไป มีความสนใจพอสมควร อนึ่ง ตาม พ.ร.บ. เลือกตั้งเทศบาล พ.ศ. 2482 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ/ปี	จำนวน/คน	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
20 - 30	170	40.93
31 - 40	108	25.11
41 - 50	73	16.97
51/ขึ้นไป	73	16.97
รวม		100

2.3 พื้นความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม จากข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบพื้นความรู้ของประชากรในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาว่ามีระดับการศึกษาสูงมากแห่งหนึ่ง (ทั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง) โดยเฉพาะมีผู้จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับปริญญา จำนวนไล่เลี่ยกัน โดยมีผู้จบชั้นประถม จำนวน 38.60% และเปอร์เซ็นต์ของผู้ไม่ได้เรียนแต่อ่านออกเขียนได้เพียง 2.32% ดังปรากฏในตารางที่ 3 ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาว่าจะเป็นไปด้วยดี

ตารางที่ 3

แสดงพื้นความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

พื้นความรู้	จำนวน/คน	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
ไม่ได้เรียนแต่อ่านออกเขียนได้	10	2.32
จบชั้นประถม	166	38.60
จบชั้นมัธยมต้น	80	18.60
จบชั้นมัธยมปลาย	76	17.67
จบชั้นระดับอาชีวะ	56	13.02
จบอนุปริญญา-และปริญญา	42	9.76
	รวม	100

3. ผลจากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนที่สอง

ข้อมูลส่วนที่สองเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อเทศบาลตำบลศรีราชา และทัศนคติทั่วไปของผู้ตอบเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล มีคำถามทั้งหมด 18 ข้อ โดยจำแนกตามทัศนคติของประชาชนในแง่

3.1 ความสนใจของประชาชน และความเข้าใจของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ความเข้าใจงาน และฐานะของเทศบาล การใช้จ่ายเงินงบประมาณเทศบาล ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับจำนวนผู้บริหารเทศบาลคือคณะเทศมนตรี และจำนวนสมาชิกสภาเทศบาล (คำถามข้อ 1,2,3,4,5,6,7)

3.2 การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การเสนอความเห็นในการพัฒนาท้องถิ่น การสนับสนุนบุคคลเข้าบริหารท้องถิ่น และความคิดในการเลือกผู้สมัคร (เป็นทีม หรือบุคคล หรือพรรค) ซึ่งอยู่ในคำถามข้อ 8,9,10,15,16,17)

3.3 ผลกระทบของการบริหารงานเทศบาลต่อประชาชน โดยเฉพาะผลงานของเทศบาล, ความสัมพันธ์ของผู้บริหารเทศบาลกับประชาชน (ดูคำถามข้อ 11,12,13,14,18)

3.4 ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ คณะเทศมนตรี และเทศบาล ว่ามีความสำคัญหรือไม่ (คำถามข้อ 20,21)

การพิจารณาศึกษาทัศนคติของประชาชนดังกล่าวมาย่อมทำให้ทราบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ตลอดจนบุคลิกภาพของประชาชนที่มีต่อการเมืองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตยในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาต่อไปว่า ทัศนคติของประชาชนอย่างใดบ้างที่ก่อให้เกิดผลทางการเมืองในท้องถิ่น อันเป็นพื้นฐานของการเมืองในระบบประชาธิปไตยระดับชาติที่สำคัญยิ่ง และเราอาจพิจารณาได้ในทางกลับกันว่า สถานการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นในปัจจุบันสามารถจะก่อให้เกิดทัศนคติในทางการเมืองระบบประชาธิปไตยที่ก้าวหน้าและเป็นไปตามความต้องการของประชาชน และนโยบายพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของรัฐบาลอย่างไร (ดูแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

การศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลศรีราชานี้มีเหตุผลสนับสนุนเพิ่มเติมที่สำคัญ คือ ประการแรก เทศบาลตำบลศรีราชาเป็นเทศบาลที่ก่อตั้งมานานและมีความเจริญของท้องถิ่นที่พัฒนาการมาตามลำดับ และมีรายได้มาก (ดูรายงานกิจการของเทศบาลตำบลศรีราชา พ.ศ. 2537)

ประการที่ 2 เทศบาลตำบลศรีราชามีการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองอยู่ในลักษณะของเมืองที่เจริญแล้วแห่งหนึ่งของภาคตะวันออก และโดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นจังหวัดสำคัญในภาคนี้ (ดูเอกสารบรรยายสรุปจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2528 ของสำนักงานจังหวัดชลบุรี)

ประการที่ 3 เทศบาลตำบลศรีราชามีสถิติของประชาชนผู้มาออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งสุดท้ายเมื่อ 8 เม.ย. 23 เป็นจำนวนถึง 51.9% ซึ่งมากกว่าเกือบทุกเทศบาลในจังหวัดชลบุรี (ดูเอกสารการบรรยายสรุปของจังหวัดชลบุรีอ้างแล้ว)

ประการที่ 4 เทศบาลตำบลศรีราชา มีกลุ่มผลประโยชน์และผู้นำท้องถิ่นที่มีความสามารถนำในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานานถึง 10 ปี (ในปัจจุบันยังคงได้รับความนิยมนอยู่)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้เลือกเทศบาลตำบลศรีราชาเป็นตัวอย่างทำการศึกษาเฉพาะกรณี ดังปรากฏผลการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.5 ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ 46.51% มีความเข้าใจดีว่าเทศบาลคือองค์กรที่ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารงานของตนเองได้ แต่ยังมีประชาชนจำนวนไม่น้อย คือ ถึง 35.34% ยังสับสนในบทบาทของกระทรวงมหาดไทยที่มีต่อ

เทศบาลจึงทำให้เข้าใจไปว่าเทศบาลคือหน่วยงานหนึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนต่อไป (โปรดดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4

แสดงความเข้าใจลักษณะการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล

ความเข้าใจว่าเทศบาลคืออะไร?	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เทศบาลคือหน่วยงานหนึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย	35.34
2. เทศบาลคือองค์การรัฐวิสาหกิจ	2.32
3. เทศบาลคือองค์การที่ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารงานทั่วกัน	46.51
4. อื่น ๆ	13.48
รวม	100

3.6 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของเทศบาล

จากแบบสอบถามเรื่องความเข้าใจในหน้าที่ของเทศบาล ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาร้อยละ 42.89 ยังไม่รู้หรือมีความรู้น้อยมากเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของเทศบาล บางส่วนพอรู้บ้าง 28.00% และมีอัตราส่วนผู้รู้และรู้มากเกี่ยวกับหน้าที่ของเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 9.30 และ 21.25 ตามลำดับทำให้สันนิษฐานได้ว่ามีประชาชนอีกเป็นจำนวนมากในเขตเทศบาลที่รู้จักคำว่าเทศบาลเพียงผิวเผินแต่ยังไม่รู้หรือมิได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่อันจำเป็นต่อท้องถิ่นเท่าที่ควร ดูตารางที่ 5

ตารางที่ 5

แสดงความเข้าใจของประชาชนต่อหน้าที่ของเทศบาล

รู้งานเทศบาล	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. ไม่รู้ - รู้น้อย	42.09
2. พอรู้บ้าง	29.99
3. รู้	9.30
4. รู้มาก	21.25
รวม	100

3.7 ความรู้ของประชาชนที่มีต่อการใช้จ่ายเงินภายในกิจการของเทศบาล

จากการรวบรวมข้อมูลในคำถามข้อ 3 พบว่า ประชาชนของเทศบาลตำบลศรีราชามีความเข้าใจว่า เทศบาลของตนใช้จ่ายเงินเพื่อจัดบริการตามความต้องการของประชาชน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ตอบคำถามร้อยละ 37.90 ซึ่งยังนับว่า ยังมีความเข้าใจเป็นส่วนน้อย ในขณะที่เดียวกันมีประชาชนบางส่วนเข้าใจว่าเทศบาลของตนใช้จ่ายเงินไปตามที่รัฐบาลหรือตามที่ข้าราชการอำเภอและจังหวัดสั่งหรือเห็นสมควรคิดเป็นร้อยละ 10.46 และ 17.67 ของผู้ตอบแบบสอบถามตามลำดับ ทั้งยังมีประชาชนจำนวนมากถึง 33.95% ที่ตอบแบบสอบถามว่าไม่แน่ใจว่าเทศบาลไม่ใช้จ่ายเงินไปในทางใด ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนไม่สนใจติดตามการปฏิบัติงานของเทศบาล หรือคอยควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาลก็ได้ หรืออาจเป็นเพราะเทศบาลปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ จนประชาชนไม่เข้าใจหรือไม่มีการแถลงให้ประชาชนทราบรายละเอียดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งจะควบคุม อนุมัติและดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณของเทศบาลตามกฎหมายนั่นเอง อนึ่ง เฉพาะเทศบาลตำบลศรีราชาปรากฏว่ามีรายงานอยู่ในหนังสือรายงานกิจการประจำปีของเทศบาลแล้ว แต่อาจมิได้มีการแจกจ่ายให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ ผังแสดงความเข้าใจของประชาชนต่อการใช้จ่ายของเทศบาลและงบประมาณการใช้จ่ายในแต่ละปีได้นำมาแสดงไว้แล้วตามตารางที่ 6 และตามบัญชีเปรียบเทียบรายรับรายจ่ายจริงของเทศบาลตำบลศรีราชา พ.ศ. 2527

ตารางที่ 6

แสดงความเข้าใจของประชาชนต่อการใช้จ่ายเงินของเทศบาล

ลักษณะการใช้จ่ายเงิน	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. จัดบริการตามความต้องการของประชาชน	37.90
2. ปฏิบัติงานตามที่รัฐสั่ง	10.46
3. ปฏิบัติงานตามที่ข้าราชการของอำเภอและจังหวัดจะเห็นสมควร	17.67
4. ไม่ทราบแน่ชัดว่าเทศบาลใช้จ่ายเงินไปในทางใด	33.95
รวม	100

(ดู บัญชีประกอบที่ 1)

3.8 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับจำนวนคณะผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี)

เทศบาลตำบล ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรีอีก 2 คน

จากคำถามข้อ 4 เพื่อทดสอบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน คณะเทศมนตรีของตนหรือไม่ จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า มีผู้ตอบว่ารู้ว่ามีจำนวน 3 คน ถึง 51.62% แต่ยังมีผู้ไม่รู้ ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่สนใจอีกถึง 48.37% ดังปรากฏอยู่ในตารางข้อมูลตารางที่ 7

ลักษณะความเข้าใจ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. รู้ว่ามีจำนวน 3 คน	51.62
2. ไม่รู้	48.37
รวม	100

3.9 ความพร้อมของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

จากคำถามในแบบสอบถามข้อ 5 เพื่อทราบความพร้อมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชา ในการมีส่วนร่วมปกครองตนเองเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในวันที่ 28 ก.ค. 28 (ออกแบบสอบถามในวันที่ 12-14 ก.ค. 28) ทำให้ทราบและคาดคะเนได้ว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาส่วนใหญ่พร้อมที่จะไปเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลได้นั้น สูงถึง 75.19% ทั้งนี้จากการไปสังเกตการเลือกตั้งและสัมภาษณ์ปลัดเทศบาลตำบลศรีราชาเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เกี่ยวกับการเตรียมการเลือกตั้ง และสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งของทุกทีม และผู้สมัครอิสระบางท่าน ทำให้ทราบว่า เทศบาลตำบลศรีราชาได้มีการเตรียมการเลือกตั้งอย่างดีในคราวนี้ ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย (ดูรายงานการสังเกตการเลือกตั้ง สท. 28 ผนวก 4) และประชาชนให้ความสนใจ และความสำคัญต่อตัวผู้บริหาร (นายกเทศมนตรี) แลคาดคะเนว่าจะมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงถึง 60% อย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจข้อมูลพบว่า ยังมีประชาชนที่ไม่ทราบว่าจะไปเลือกตั้งหรือไม่ และผู้ไม่พร้อมที่จะไปออกเสียง 5.19% และ 3.84% ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8

แสดงความพร้อมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชา
ที่จะไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในวันที่ 28 ก.ค. 28

ลักษณะความพร้อม	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. พร้อมจะไปเลือกตั้ง	75.19
2. ไม่พร้อม	3.84
3. ยังไม่ทราบ	5.19
4. ไม่ตอบ	15.78
รวม	100

3.10 ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล

จากคำถามข้อ 6 และ 7 เพื่อทราบความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิที่จะเลือกสมาชิกสภาเทศบาล (เทศบาลตำบลมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 12 คน เทศบาลเมือง 18 คน เทศบาลนคร 24 คน) ในการรวบรวมข้อมูล ทำให้ทราบว่าผู้ทราบและเข้าใจว่าตนมีสิทธิเลือกผู้แทน (สมาชิกสภาเทศบาล) ของตนได้ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 มีผู้ตอบว่าไม่ทราบเพียง 19.8% และไม่ตอบถึง 38.1% ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า จำนวนผู้ไม่ทราบและไม่ตอบมีเป็นจำนวนรวมกันเกิน 50% และเป็นหน้าที่ทั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง และผู้ดำเนินการเลือกตั้งเทศบาลจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลเข้าใจ อนึ่ง จากการสัมภาษณ์ปลัดเทศบาลตำบลศรีราชา และผู้สมัครรับเลือกตั้ง 3 ท่าน ทำให้ทราบว่าประชาชนมักมีปัญหาเข้าใจสับสนเกี่ยวกับจำนวนผู้แทนที่ตนจะเลือกในการเลือกตั้ง สท. สจ. และ สส. และยังคงอยากในวิธีการเลือกสมาชิกสภาเทศบาลด้วยว่าตนมีสิทธิเลือกได้กี่คนหรือกี่เบอร์กันแน่ ผลที่รวบรวมปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9

แสดงความเข้าใจของประชาชนว่าตนมีสิทธิเลือกสมาชิกสภาเทศบาลได้กี่คน

ลักษณะความเข้าใจ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เข้าใจถูกต้องว่ามีสิทธิเลือกได้ 12 คน	42.1
2. ไม่เข้าใจว่ามีสิทธิเลือกได้จำนวนเท่าใด	19.8
3. ไม่ตอบ	38.1
รวม	100

3.11 พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนเกี่ยวกับความประสงค์จะเลือกเป็นทีมหรือบุคคล

ในเรื่องพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามในข้อ 8 เพื่อทราบความประสงค์ที่จะออกเสียงของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งจากการไปสังเกตการเลือกตั้ง พบว่า นิยมสมัครกันเป็นทีม และส่วนใหญ่จากข่าวจะพบว่าเกือบทุกเทศบาลสมัครเป็นทีมและมักมี 2 ทีม เป็นการแข่งขันกันระหว่างทีมผู้บริหารชุดเก่ากับผู้สมัครชุดใหม่ หรือระหว่างทีมคนหนุ่มกับคนแก่ด้วย ในบางเทศบาลถึงกับระบุว่า เป็นทีมที่มีพรรคการเมืองสนับสนุน

จากแบบสอบถามข้อ 8 ทำให้ได้ข้อมูลเป็นความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตเทศบาลตำบลศรีราชา โดยแสดงความประสงค์ว่าจะเลือกสมาชิกสภาเทศบาลของตนเป็นทีม ถึงร้อยละ 46.73 แสดงความประสงค์จะเลือกเป็นรายบุคคลร้อยละ 37.26 และมีผู้ไม่ตอบ 20.01% ทำให้เห็นได้ว่าประชาชนมีแนวโน้มในการเลือกผู้แทนเป็นทีม และโดยที่เทศบาลตำบลศรีราชามีผู้สมัครเพียง 2 ทีมเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันก็มีผู้สมัครอิสระด้วย (ประมาณ 3 คน) พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนี้ได้แสดงไว้แล้วตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10

แสดงพฤติกรรมของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล

ลักษณะการแสดงเจตนา	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เลือกเป็นทีม	46.73
2. เลือกเป็นบุคคล	32.26
3. ไม่ตอบ	20.01
รวม	100

3.12 ความสนใจและพอใจของประชาชนต่อผู้บริหารเทศบาล

ในเรื่องความสนใจของประชาชนต่อพฤติกรรม และผลงานของผู้บริหารเทศบาล ข้อมูลที่รวมได้จากการตอบคำถามข้อ 11, 12 และ 13 ทำให้ทราบว่า นายกเทศมนตรี เป็นคนที่สามารถเข้าพบได้ง่าย และในการเลือกตั้งคราวนี้ (28 ก.ค. 28) ประชาชนทราบว่านายกรัฐมนตรีคนเก่า นำทีมลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยอีกครั้งหนึ่ง (เป็นมา 10 ปีแล้ว) สูงถึงร้อยละ 72 ทั้งยังทราบว่า มีผลงานดีเด่นสูงถึง 63.46% และแสดงความพอใจต่อการบริหารงานและ

พฤติกรรมของนายกเทศมนตรีในการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนโดยกล่าวว่าสามารถพบได้ง่าย จำนวน 45.96% ซึ่งพฤติกรรมนี้เป็นที่น่าสนใจมากเพราะผู้บริหารงานท้องถิ่นและพนักงานเทศบาลจำเป็นต้องให้บริการและช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นร่วมกับประชาชนหรือให้แก่ประชาชนอยู่แล้วอย่างใกล้ชิด ถ้าความสัมพันธ์เช่นนี้จะมีอยู่ต่อไป และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นก็จะเป็นสิ่งที่ดีและน่ายกย่องเป็นอย่างมาก อนึ่ง ผลของข้อมูลดังกล่าวมา ยังสอดคล้องกับนโยบายและคำขวัญ การหาเสียงของทีมผู้บริหารชุดเก่าที่ใช้คำขวัญในการหาเสียงว่า พบง่าย รายละเอียดของข้อมูลได้ปรากฏอยู่ในตารางที่ 11, 12 และ 13 แล้ว

ตารางที่ 11

แสดงความสนใจของประชาชนต่อผู้บริหาร (ชุดเก่า)

ทราบหรือนายกเก่าลงสมัครหรือไม่	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. ทราบ	72.1
2. ไม่ทราบ	8.84
3. ไม่ตอบ	19.06
รวม	100

ตารางที่ 12

แสดงความสนใจ และทราบผลงานของเทศบาล (ผู้บริหารชุดเก่า)

ลักษณะความเห็นเกี่ยวกับผลงาน	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เห็นว่ามีผลงานดีเด่น	63.46
2. เห็นว่าไม่มีผลงานดีเด่น	4.80
3. ไม่ทราบ (ไม่สนใจ)	13.65
4. ไม่ตอบ	18.09
รวม	100

ตารางที่ 13

แสดงความพอใจต่อพฤติกรรมของผู้บริหาร (นายกเทศมนตรี)

ลักษณะพฤติกรรมของนายกเทศมนตรีกับประชาชน	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. พบบ่อย	45.96
2. พบน้อย	8.65
3. ไม่ทราบ - ไม่เคยติดต่อ	23.07
4. ไม่ตอบ	22.32
รวม	100

3.13 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อจำนวนสมาชิกสภาของเทศบาลตำบลศรีราชา จากแบบสำรวจเมื่อทำการรวบรวมข้อมูลพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่า สมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวน 12 คน ถึง 76.04% ไม่รู้ 23.95% แสดงว่าประชาชนมีความรู้และสนใจ หรือเข้าใจเอง หรือจากการประชาสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งและจากเทศบาลเอง

ตารางที่ 14

แสดงความรู้ของประชาชนต่อจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลตำบล

ลักษณะความเข้าใจ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. รู้ว่ามี 12 คน	76.04
2. ไม่รู้	23.95
รวม	100

3.14 พฤติกรรมของประชาชนในการติดต่อสัมพันธ์กับเทศบาล จากคำถามข้อ 9 และ 10 ในแบบสอบถาม ทำให้ทราบลักษณะความสัมพันธ์ และพฤติกรรม การติดต่อของประชาชนกับเทศบาลตำบลศรีราชา โดยข้อมูลที่รวมได้ พบว่า มีประชาชนเคยติดต่อกับเทศบาลบ่อย ๆ อยู่เพียง 7.90% และติดต่อเป็นครั้งคราวมากถึงร้อยละ 53.02 และยังมีผู้ไม่เคยไปติดต่อกับเทศบาลเลยถึง 39.06% ทั้ง ๆ ที่เทศบาลเป็นหน่วย

ปกครองตนเองของท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด ทำให้อาจพิจารณาได้ว่าประชาชน 39.06% ไม่มีความเข้าใจและความผูกพันต่อองค์กรปกครองตนเอง หรือเทศบาลของตนเอง หรืออาจคิดว่าเป็นส่วนราชการและไม่กล้าไปติดต่อทั้ง ๆ ที่จำเป็นจะต้องติดต่ออย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องศึกษาเพื่อหาสาเหตุในโอกาสต่อไปได้ สำหรับเรื่องที่ประชาชนไปติดต่อกับเทศบาล ปรากฏว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือของญาติพี่น้อง 31.39% ติดต่อเรื่องขอให้เทศบาลทำอะไรบางอย่างเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 47.20% และเรื่องอื่น ๆ 21.39% จากข้อมูลที่ได้ ทำให้พิจารณาได้ว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชา มีความคิดและสนใจติดต่อให้เทศบาลทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนมากพอสมควร และน่าจะมากขึ้น ถ้าหากประชาชนได้ให้ความสนใจต่อนโยบาย, อำนาจหน้าที่ และการใช้จ่ายเงิน ของเทศบาล เพื่อจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งทั้งนี้จะต้องสัมพันธ์กันกับลักษณะผู้นำท้องถิ่นและความสัมพันธ์ของผู้นำท้องถิ่นกับการให้การศึกษาแก่ประชาชนด้วย

ตารางที่ 15 (คำถามข้อ 9)

แสดงพฤติกรรมของประชาชนในการติดต่อกับเทศบาล

ลักษณะของการติดต่อ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เคยติดต่อบ่อย ๆ	7.90
2. เคยติดต่อเป็นครั้งคราว	53.02
3. ไม่เคยติดต่อเลย	39.06
รวม	100

ตารางที่ 16 (คำถามข้อ 10)

แสดงลักษณะของเรื่องที่ประชาชนติดต่อกับเทศบาล

ลักษณะของเรื่อง	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เป็นเรื่องส่วนตัวหรือของญาติพี่น้อง	31.39
2. เป็นเรื่องขอให้เทศบาลทำเพื่อส่วนรวม	47.10
3. เรื่องอื่น ๆ	21.39
รวม	100

3.15 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่ออำนาจของคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

จากคำถามข้อ 14 ในแบบสอบถาม ทำให้ทราบ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลว่า มีอำนาจที่จะทำให้คนได้หรือเสียสิทธิ มาก 15.11% ทำให้ได้หรือเสียสิทธิได้บ้างเล็กน้อย 38.60% เชื่อว่าไม่ได้เลย 14.41% และไม่ทราบ 31.86% สำหรับผู้ตอบว่าไม่ได้เลย แสดงทัศนะว่า รัฐบาลเท่านั้นที่จะทำให้คนได้หรือเสียสิทธิและตนไม่มีสิทธิหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่จะได้หรือเสีย

จากข้อมูลที่ได้ นี้ อาจพิจารณาได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังมิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม แต่อาจพิจารณาได้ว่าส่วนหนึ่ง เห็นว่าอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภา อาจก่อให้เกิดการได้หรือเสียสิทธิส่วนตัวของประชาชน ดังปรากฏลักษณะความเห็นข้อ 1 และ 2 รวมกันตามตารางที่ 17 มีเปอร์เซ็นต์ เกินกว่า 50%

ตารางที่ 17 (คำถามข้อ 14)

แสดงทักษะคติของประชาชนต่ออำนาจของคณะเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลที่จะมีต่อการได้หรือเสียสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชนเพียงใด

ลักษณะความเห็น	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. ได้มาก	15.11
2. ได้บ้างเล็กน้อย	38.60
3. ไม่ได้เลย	14.41
4. ไม่ทราบ	31.86
รวม	100

ผู้ตอบว่าไม่ได้เลย แสดงทัศนะว่า

1. รัฐบาลเท่านั้นที่จะทำให้คนได้หรือเสียสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 20.96
2. ตนไม่มีสิทธิและผลประโยชน์ใด ๆ ที่จะได้หรือเสีย คิดเป็นร้อยละ 61.29
3. อื่น ๆ เช่น ไม่เคยคิดถึงสิทธิและผลประโยชน์ส่วนตัว คิดแต่ส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ

ละ 17.74

3.16 ทศนคติของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมต่อการปกครองท้องถิ่น

จากคำถามข้อ 15, 16, 17, 19 เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาล คือ การเสนอความเห็นต่อเทศบาล การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของเทศบาลในคราวก่อน ความคิดที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนบุคคลเข้าไปบริหารเทศบาล การชักชวนเพื่อนบ้านทำกิจการสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น จากการรวบรวมข้อมูลทำให้ทราบทัศนคติในเรื่องดังกล่าว ดังนี้ :-

3.16.1 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมเสนอความเห็น ให้กับเทศบาลถึงร้อยละ 65.58 มีผู้เคยเสนอความเห็น และเคยเสนอบ่อย ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.93 และ 3.48 ตามลำดับ ทำให้พิจารณาได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ ถือว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลหรือผู้บริหารที่ตนเลือกเข้าไปแล้วเพียงครั้งหนึ่ง แต่ก็ได้มอบความไว้วางใจให้กระทำแทนตลอดไป หรืออาจพิจารณาในทางหนึ่งได้ว่าประชาชนไม่สนใจกิจกรรมของเทศบาลเป็นส่วนใหญ่ (ดูตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 (ข้อ 15)

แสดงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะเสนอความเห็นต่อผู้บริหารเทศบาล

ลักษณะของการมีส่วนร่วม	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เคยเสนอความเห็นบ่อย ๆ = 15	3.48
2. เคยเสนอความเห็นเป็นครั้งคราว = 133	30.93
3. ไม่เคยเลย = 282	65.58
รวม	100

ตารางที่ 19 (ข้อ 16)

แสดงความสนใจของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมาของเทศบาล

ลักษณะของความสนใจไปใช้สิทธิ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เคย = 331	76.97
2. ไม่เคย = 89	20.69
3. ไม่มีสิทธิ = 10	2.32
รวม	100

3.16.2 ในเรื่องการใช้สิทธิเลือกตั้งเทศบาลในคราวก่อน ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าเคยเลือกตั้งสูงถึง 78.97% ไม่เคยและไม่มีสิทธิเลือกตั้ง 20.69% และ 2.32% ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชามีความพร้อมเพรียง ในการที่มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เฉพาะการเลือกตั้งสูงมากพอสมควร และอาจถือได้ว่าอยู่ในขั้นสูงมาก (เกิน 75%) (โปรดดูตารางที่ 10)

3.16.3 ในด้านทัศนคติที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนบุคคลเข้าบริหารท้องถิ่น มีผู้ตอบคำถามว่าคิดจะสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 32.09 ไม่คิดจะลงสมัครหรือสนับสนุน ร้อยละ 56.04 และไม่ทราบ ร้อยละ 11.86

ผู้ที่ไม่คิดจะสมัครหรือสนับสนุนผู้ใด ให้เหตุผลเพิ่มเติมตามคำถามข้อ 17 ว่า

(1) ไม่เห็นความสำคัญและจำเป็น คิดเป็น	9.38%
(2) เกรงจะมีภัยการเมืองตามมา คิดเป็น	4.89%
(3) เห็นว่าเป็นงานไม่เหมาะสมกับคน	71.02%
(4) อื่น ๆ	14.69%

ผู้ที่คิดจะสมัครหรือสนับสนุนบุคคลอื่น ให้เหตุผล ดังนี้ :-

(1) ต้องการอำนาจ	5.07%
(2) อยากลองหาโอกาสสร้างชื่อเสียง	5.79%
(3) เห็นว่าตนเองมีความสามารถจะช่วยทำงานให้ท้องถิ่นได้เต็มที่	75.36%
(4) อื่น ๆ	13.76%

จากข้อมูลที่สรุปมา อาจพิจารณาได้ว่าลักษณะชุมชนของเทศบาลตำบลศรีราชา มีสภาพของชุมชนและลักษณะของประชาชนที่มีความประสงค์ จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการเทศบาลในฐานะผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มผลประโยชน์ไม่มากนัก สำหรับผู้คิดจะเข้าไปบริหารเทศบาลก็ต้องมั่นใจตนเองจริงว่า มีความสามารถทำงานให้ท้องถิ่นได้เต็มที่ ซึ่งอาจดูได้จากตารางข้อมูลที่ 20 21 และ 22 ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มของการแข่งขันและแตกแยกทางความคิดและผลประโยชน์ของผู้นำท้องถิ่นกลุ่มผลประโยชน์และประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาว่ามีอยู่แต่ไม่มาก และผู้นำท้องถิ่นหรือผู้บริหารเทศบาลที่ดีจะสามารถประนีประนอมและแก้ไขข้อขัดแย้งได้จากการนำพัฒนาท้องถิ่นของตน เป็นการทำประโยชน์สาธารณะมากกว่าส่วนตน

ตารางที่ 20

แสดงทัศนคติของประชาชนที่เข้าร่วมเป็นผู้บริหารเทศบาล

ลักษณะทัศนคติ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. คิดจะสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนบุคคล	32.09
2. ไม่คิดจะสมัครหรือสนับสนุน	56.04
3. ไม่ทราบ	11.86
รวม	100

ตารางที่ 21

แสดงเหตุผลของผู้คิดจะสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนบุคคล

เหตุที่คิด	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. ต้องการอำนาจ	5.07
2. อยากมองหาโอกาสสร้างชื่อเสียง	5.79
3. เห็นว่าตนมีความสามารถจะช่วยทำงานท้องถิ่นได้เต็มที่	75.36
4. อื่น ๆ	13.76
รวม	100

ตารางที่ 22

แสดงเหตุผลของผู้ที่ไม่คิดจะสมัครรับเลือกตั้งหรือสนับสนุนบุคคล

เหตุที่ไม่คิด	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. ไม่เห็นความสำคัญและจำเป็น	9.38
2. เกรงจะมีภัยทางการเมืองตามมา	4.89
3. เห็นว่าเป็นงานไม่เหมาะสมสำหรับคน	71.02
4. อื่น ๆ	14.69
รวม	100

3.16.4 ทักษะคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น (ตารางที่ 23)

จากคำถามข้อ 19 มีข้อควรพิจารณาจากคำตอบของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากพอสมควร คือ เคยชักชวนเพื่อนบ้านร่วมในกิจการสาธารณะบ่อย ๆ 11.39% เคยชักชวนบ้างเป็นบางครั้ง 43.48% ในทางเดียวกัน ไม่เคยร่วมและไม่เคยชักชวนเพื่อนบ้านร่วมกิจกรรมสาธารณะเลยถึง 45.11% ตามความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลนี้เป็นที่น่าพอใจเพราะไม่ว่าจะเป็นการปกครองท้องถิ่น หรือการพัฒนาท้องถิ่นในทีใด โดยทั่ว ๆ ไป ก็จะมีอัตราการมีส่วนร่วมดังกล่าวมานี้ ทั้งนี้ถ้าจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมมาก ย่อมต้องพิจารณาถึงลักษณะของประชาชน และความสัมพันธ์ของลักษณะผู้นำท้องถิ่น (คณะเทศมนตรีและสมาชิกเทศบาล) และกลุ่มประโยชน์กับลักษณะของประชาชนในท้องถิ่นประกอบกันไปด้วย

ตารางที่ 23

แสดงการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน

การมีส่วนร่วมกิจกรรม	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เคยชักชวนเพื่อนบ้านทำกิจกรรมสาธารณะบ่อย ๆ	11.39
2. เคยชักชวนบ้างเป็นครั้งคราว	43.48
3. ไม่เคยชักชวนเลย	45.11
รวม	100

3.17 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อเทศบาลและพนักงาน

จากคำถามข้อที่ 18, 20 และ 21 เพื่อศึกษาทักษะคติของประชาชนในเทศบาลตำบลศรีราชาว่า มีทัศนคติต่อพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานของเทศบาล และเห็นว่าเทศบาลมีความสำคัญต่อตนเอง และครอบครัวอย่างไร มีผู้ตอบคำถามที่อาจพิจารณาได้ดังนี้ :-

3.17.1 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการติดต่อกับพนักงานเทศบาล ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชามีการติดต่อกับพนักงานเทศบาล ส่วนใหญ่เป็นไปด้วยดี กล่าวคือ ประชาชนสามารถไปติดต่อกับพนักงานเทศบาลได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 63.02 ต้องมีคนที่รู้จักพนักงานเทศบาลไปด้วยทุกครั้ง และเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 3.48 และ 33.48 ตามลำดับ ประชาชนที่ตอบว่าจำเป็นต้องมีคนไปด้วย (ทุกครั้งและเป็นครั้งคราว) ให้เหตุผลส่วนใหญ่

ว่า หวังจะได้รับความสะดวก (69.18%) ต้องการมีเพื่อนร่วมทาง 11.32% และเกรงว่าถ้าไม่มีคนรู้จักไปด้วยจะถูกพนักงานเทศบาลใช้อำนาจบาทใหญ่ (15.72%)

จากข้อมูลที่ได้ ทำให้พิจารณาได้ว่า บทบาทการทำงานของพนักงานเทศบาลในการบริการประชาชนของเทศบาลตำบลศรีราชาอยู่ในเกณฑ์ดี และอาจจะดีมากถ้าหากได้มีการปรับปรุงและพัฒนาบทบาท และอุดมคติในการรับใช้ประชาชนในโอกาสต่อไป (โปรดดูข้อมูลตามตารางที่ 23, 24)

ตารางที่ 23

แสดงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อพนักงานเทศบาลและการติดต่อกับเทศบาล

ลักษณะการไปติดต่อ	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. มีคนไปด้วยทุกครั้ง	3.48
2. มีคนไปด้วยเป็นครั้งคราว	33.48
3. ไปตามลำพัง	63.02
รวม	100

ตารางที่ 24

แสดงเหตุผลของประชาชนที่ระบุว่าจำเป็นต้องมีคนไปด้วยในการติดต่อกับพนักงานเทศบาล

เหตุที่จำเป็นต้องมีผู้ไปด้วย	คิดเป็นร้อยละ (N=159)
1. ต้องมีเพื่อนร่วมทาง	11.32
2. หวังว่าจะได้รับความสะดวกมากขึ้น	69.18
3. เกรงว่าถ้าไม่มีคนรู้จักไปด้วยจะถูกพนักงานเทศบาลใช้อำนาจบาทใหญ่	15.72
4. อื่น ๆ	3.77
รวม	100

3.17.2 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อเทศบาลว่าสำคัญสำหรับตนเองและครอบครัวหรือไม่

จากคำถามข้อ 20 ที่ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม กล่าวคือ ความสำคัญ ของเทศบาลที่มีต่อตนเองหรือครอบครัว จากการรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 40.69 เห็นว่า เทศบาลมีความสำคัญต่อตนเอง และครอบครัว ร้อยละ 38.37 เห็นว่าไม่มีความสำคัญและร้อยละ 20.93 ไม่มีความเห็น

จากข้อมูลนี้อาจพิจารณาได้ว่า ประชาชนส่วนมาก (38.37 และ 20.93%) ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล ซึ่งเป็นหน้าที่ของเทศบาล และรัฐบาลจะต้องเน้นความสำคัญของการปกครองตนเองในระบบประชาธิปไตยในรูปเทศบาลให้ประชาชนเข้าใจให้ทั่วถึงและรวดเร็วที่สุด ถ้าประสงค์จะพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับชาติให้เป็นไปอย่างกว้างขวางแท้จริง และมั่นคงต่อไป

ตารางที่ 25

แสดงทัศนคติของประชาชนว่าเทศบาลมีความสำคัญหรือไม่ ?

ลักษณะความคิดเห็น	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. เทศบาลมีความสำคัญ	40.69
2. เทศบาลไม่มีความสำคัญ	38.37
3. ไม่มีความเห็น	20.93
รวม	100

3.17.3 ทศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลโดยส่วนรวม

จากคำถามข้อที่ 21 ซึ่งขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามวิจารณ์การปฏิบัติงานของเทศบาลตามที่ตนได้พบเห็นมาว่าเป็นอย่างไร ผลการรวบรวมข้อมูลมีผู้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย แต่สรุปได้ว่าเป็นความคิดเห็นเชิงบวกคือพอใจการปฏิบัติงานสูงถึง ร้อยละ 61.86 เป็นความคิดเห็นเชิงลบคือไม่พอใจ หรือผลปฏิบัติงานไม่น่าพอใจร้อยละ 14.88 และไม่ขอวิจารณ์ร้อยละ 23.25 ทำให้พิจารณาได้ว่าประชาชนเขตเทศบาลตำบลศรีราชาส่วนใหญ่มีความพอใจผลการปฏิบัติงานของเทศบาล (และผู้บริหาร) อยู่ในระดับสูงพอควร อย่างไรก็ตามก็ดีกว่าที่จะได้พิจารณาจำนวนผู้ไม่พอใจ และไม่กล้าวิจารณ์ซึ่งมีเป็นจำนวนไม่น้อย และควรที่ผู้

บริหารเทศบาลตำบลศรีราชาจะรับฟังความคิดเห็นของผู้ไม่พอใจ กลุ่มน้อย นำไปประกอบการปฏิบัติงานบริการประชาชนให้ดี และเป็นทีพอใจของประชาชนส่วนใหญ่ให้มากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต (โปรดดูตารางที่ 26)

ตารางที่ 26

แสดงทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเทศบาล

ลักษณะของความเห็น	คิดเป็นร้อยละ (N=430)
1. พอใจ	61.86
2. ไม่พอใจ	14.88
3. ไม่ขอวิจารณ์	23.25
รวม	100

สรุปและเสนอแนะ

1. การทำนายผลเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลศรีราชา

โดยพิจารณาจากการสรุปข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น และแบบสอบถามประชาชนในบางส่วน พบว่าในการเลือกตั้งวันที่ 28 ก.ค. 25 นั้น

1.1 ด้านความพร้อมของประชาชน

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีราชาพร้อมที่จะไปเลือกตั้งในคราวนี้สูงเกินกว่า 70% และมีความเข้าใจดีว่าจะต้องนำบัตรประชาชนหรือบัตรราชการไปแสดงในวันเลือกตั้ง

1.2 ด้านความเข้าใจของประชาชนต่อจำนวนผู้แทน

ประชาชนเพียง 42.1% เข้าใจว่าตนมีสิทธิเลือกผู้แทนได้ 12 คน ยังมีผู้ไม่ทราบอีกจำนวนหนึ่ง ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งให้ประชาชนเข้าใจไม่สับสนจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะมีการเลือกตั้งหลายประเภทใน พ.ศ. 2528

1.3 เจตจำนงในการเลือกของประชาชนเป็นทีมหรือบุคคล

การเลือกตั้งคราวนี้ประชาชนประมาณ 46% แสดงเจตจำนงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นทีม และ 33% จะเลือกเฉพาะบุคคล จึงเห็นได้ว่ามีจำนวนก้ำกึ่งกันมาก ดังนั้นผู้สมัครคนใดหรือทีมใดสามารถโฆษณาให้ประชาชนเข้าใจถึงการบริหารงานเป็นทีมได้ ก็จะสามารถชนะการเลือกตั้งเป็นทีม มิเช่นนั้น จะมีผลออกมาว่าประชาชนเลือกเป็นทีมจำนวนหนึ่งและเลือกบุคคลจำนวนหนึ่งโดยไม่มีทีมใดได้เสียงข้างมาก

1.4 บุคลิกภาพและผลงานของผู้บริหาร (ผู้นำท้องถิ่น)

จากแบบสอบถามประชาชนและการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นบางคน ทำให้พิจารณาได้ว่าประชาชนรู้จักและทราบว่าผู้บริหารคนเก่า (นายกเทศมนตรี) ได้นำทีมลงสมัครรับเลือกตั้งอีก และมีผู้ทราบผลงานของผู้บริหารสูงถึง 65% ดังนั้นความได้เปรียบของทีมที่ผู้บริหารชุดเก่า (นายก) นำคณะลงสมัครจึงมีมากกว่าทีมอื่น หรือผู้สมัครอิสระบางคน เพราะได้มีผลงานที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมที่เห็นได้ชัดเจนและดีเด่นหลายประการ

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร (นายกเทศมนตรี) กับประชาชน

จากข้อมูลที่สรุปมาจะเห็นว่าพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี และ พนักงานเทศบาล) เป็นที่พอใจของประชาชนจำนวนมากพอควร คือถึง 45% และเน้นที่สามารถ “พบได้ง่าย” ดังนั้นเมื่อทีมของนายกเก่าลงสมัครรับเลือกตั้งและในคำขู่วิวหาเสียง เน้น เรื่องการ “พบง่าย” จึงทำให้ทีมน่าจะได้รับความนิยมและได้รับการเลือกตั้งอีก

1.6 บุคลิกภาพของผู้นำกับความสัมพันธ์ร่วมในโครงสร้างอำนาจของชุมชนและ พฤติกรรมของประชาชน

ในเรื่องนี้ข้อมูลที่ได้มาจากแบบสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งของ ทั้งสองทีม และผู้สมัครอิสระทำให้ทราบว่า

1.6.1 ทีมใหม่ที่ลงแข่งขันกับทีมนายกเก่า มีคนหนุ่มจบปริญญาสนใจเข้าร่วม กับคณะบุคคล (สูงอายุ) ที่แตกตัวออกไปจากทีมนายกเก่าแต่ความสัมพันธ์ยังไม่แน่นแฟ้นอีก เพราะเป็นการรวมตัวของบุคคลต่างวัย แต่มีทัศนะจะเข้าบริหารงานของท้องถิ่นได้ก้าวหน้า ใน ขณะเดียวกันยังไม่มีผลงานปรากฏมากนักคงมีแต่ความคิดเข้าร่วมในการบริหารและนโยบาย ที่เสนอต่อประชาชน

1.6.2 เฉพาะทีมนายกเก่า มีสมาชิกของทีมเป็นบุคคลทุกระดับ และความรู้ อยู่ ในระดับไม่ต่ำกว่าชั้นประถม และจบปริญญา เช่นกัน แต่เคยมีผลงานดีเด่นตลอดจนมีคำขู่วิวหา ในการหาเสียงที่ชัดเจนจึงคาดว่าประชาชนจะให้ความสนใจมากกว่า

1.6.3 คาดว่าผู้สมัครบางท่านได้รับเลือก เพราะประชาชนสนใจผู้สมัครอิสระ บางท่าน แต่จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครอิสระบางท่าน ทำให้คิดว่าการหาเสียงคนเดียว และหาก ได้รับเลือกจะทำงานคนเดียวคงเป็นไปได้

1.6.4 ระหว่างการออกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ พบว่าวิธีการหาเสียงเริ่มมี การโจมตีกัน แต่ผู้สมัครอิสระเน้นไม่โจมตีใคร ทำให้ได้ข้อคิดว่า การโจมตีกันผู้โจมตีคงไม่ได้ รับเลือกตั้ง เพราะผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคนเก่าแก่ของอำเภอศรีราชาและมีชื่อเสียง ได้ให้ทัศนะที่ บ่งถึงลักษณะนิสัยและอุปนิสัยของชาวอำเภอศรีราชาไว้ว่า ประชาชนไม่ชอบเรื่องการโจมตีกัน ดังนั้น ข้อหาเสียงจึงควรใช้เหตุผล และความนุ่มนวลสุภาพ ฝ่ายใดทำได้ดีก็จะได้ความเห็น ใจและไว้วางใจจากประชาชนมากกว่า ผู้ที่ใช้วิธีหาเสียงแบบโจมตี ก้าวร้าว หรือรุนแรงอย่าง แน่นนอน

2. การวัดค่าตัวแปรและการพิสูจน์สมมุติฐาน

2.1 ตามสมมุติฐานข้อ 5.1 จะเห็นได้ว่า เทศบาลตำบลศรีราชามีผลงานการพัฒนา

และการวางแผนพัฒนาที่เกิดจากความเป็นผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น และความสนใจของกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในการบริหารท้องถิ่นเป็นอย่างมาก แนวโน้มในความแตกแยกของโครงสร้างชุมชน และประชาชนยังไม่ปรากฏชัด เพราะบุคลิกภาพของผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีค่านิยมในการนำพัฒนา และประนีประนอมข้อขัดแย้ง และผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม คือ งานบริหารสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น จากผลการสรุปแบบสอบถามประชาชน และการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่สรุปมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้นำท้องถิ่นและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยิ่งดังจะเห็นได้จากผลงานพัฒนาท้องถิ่นอันเป็นความสำเร็จของชุมชนในเขตเทศบาลและความสนใจของประชาชน ดังนั้นเครื่องชี้กิจกรรมของชุมชนซึ่งเป็นตัวแปรตาม จึงขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระที่สำคัญคือ ผู้นำท้องถิ่น

2.2 ตามสมมุติฐานข้อ 5.2 ผู้นำท้องถิ่นในระดับเทศบาลมีความสำคัญในฐานะตัวแทนตัวนำ ตัวกระทำ ตัวกระตุ้น และแรงเร้าให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน จากข้อมูลที่สรุปมาจะเห็นว่าประชาชนให้ความสนใจและมอบให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารเทศบาล และจากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นตามแบบสอบถามพบว่าผลสำเร็จของกิจกรรมในเขตเทศบาลเกิดจากบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำท้องถิ่นซึ่งตรงกับการวิจัยระดับแต่ในประเทศไทย ซึ่งสรุปว่า ผู้นำท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จในกิจกรรมของชุมชนมีบุคลิกภาพดังนี้ :-

1. ไม่ค่อยเดินทางเข้านครหลวงบ่อย
2. มีบุคลิกภาพดี รูปร่างใหญ่
3. สามารถหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งได้
4. ประชาชนพบได้ง่าย
5. ไม่เห็นแก่ตัวมากนัก
6. ไม่ค่อยมีระดับการศึกษาสูงนัก¹

โดยเฉพาะนายกเทศมนตรีเก่า นับว่ามีคุณลักษณะผู้นำดังกล่าว แม้การศึกษาจะจบเพียงระดับประถม

2.3 ความสำเร็จในการบริหารงานขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้นำท้องถิ่นซึ่งจากแบบสัมภาษณ์ผู้นำพบว่า มีลักษณะที่สอดคล้องต้องกันกับข้อ 2.2

¹ Naronvg Sinsawadi op.cit. p. 47.

2.4 ความสัมพันธ์ร่วมระหว่างค่านิยมของผู้นำท้องถิ่นและลักษณะของประชาชนในท้องถิ่น อาจวัดได้จากพฤติกรรมของประชาชน และผู้นำท้องถิ่นซึ่งปรากฏในสรุปผลของแบบสอบถามแล้ว (ตารางที่ 11, 12, 13, 14, 15, 16)

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อการปรับปรุงในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเทศบาล

การวิจัยคราวนี้กระทำพร้อมกันไปกับการสังเกตการเลือกตั้งเทศบาล ซึ่งกระทรวงมหาดไทย จัดให้มีขึ้นทั่วประเทศ ทำให้ได้ข้อมูลยืนยันจากกรณีศึกษา เทศบาลตำบลศรีราชา และเทศบาลอื่น ๆ (โปรดดูรายงานการสังเกตการณ์เลือกตั้ง สท.28 คณะ รศ. มร.2528) ว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. เลือกตั้งเทศบาล พ.ศ. 2482 เพราะ

1.1 เกิดความสับสนในการจัดการเลือกตั้งตาม พ.ร.บ. นี้ เพราะไม่เหมือนกับทุกเทศบาล

1.2 ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความสับสนใจจำนวนผู้แทนที่คนจะเลือก

1.3 ในการปฏิบัติเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานยุ่งยากโดยเฉพาะความสับสนในการนับคะแนน และความล่าช้าเพราะต้องนับหลายเบอร์

1.4 อาจเกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นได้ กรณีที่ผู้บริหาร (นายกเทศมนตรี) ชุกเก่าเป็นผู้จัดการและอำนวยความสะดวกเลือกตั้ง

2. ข้อควรปรับปรุงเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหาร จากวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจะประชุมเพื่อเลือกผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี) อีกครั้งหนึ่งนั้น อาจไม่เป็นการจูงใจให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จึงควรหันมาสนใจให้มีการเสนอให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตัวผู้บริหาร (คณะเทศมนตรี) ได้โดยตรง และเลือกสมาชิกสภาเทศบาลด้วยพร้อมกันไป เพราะในปัจจุบัน แนวโน้มในการสมัครรับเลือกตั้งของผู้นำท้องถิ่นมักกระบุกกันไว้ชัดเจนล่วงหน้าเลยว่าเลือกที่มโต บุคคลใด จะเป็นนายกเทศมนตรี ถ้าหากมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยตรงก็จะทำให้ประชาชนสนใจ และใช้ดุลยพินิจเลือกคนดีเข้าบริหารเทศบาลและเป็นสมาชิกสภาได้ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน (ดูตารางที่ 10)

3. การปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ของเทศบาล

จากการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อเทศบาลตำบลศรีราชา การสังเกตการ

เตรียมการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลศรีราชา พบว่าปัญหามีอยู่หลายปัญหาแต่ที่สำคัญ คือ แสดงว่า การประชาสัมพันธ์และการรายงานผลปฏิบัติของเทศบาลต่อประชาชนยังไม่ได้ผลดีพอ เช่น การประชาสัมพันธ์เลือกตั้งก็เป็นการยึดเยียดความรู้ ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในระยะเวลา อันสั้น ซึ่งควรมีการให้การศึกษาแก่ประชาชนอยู่ตลอดเวลา มิใช่ให้กระทำเฉพาะการเลือกตั้ง คราวหนึ่ง ๆ เท่านั้น ในส่วนความเคลื่อนไหวของผลงาน และบริหารของเทศบาลนั้น ประชาชนยังไม่ทราบ ไม่รู้องค์ประกอบและโครงสร้างการบริหารของเทศบาลดีพอ เช่น ยังไม่ทราบจำนวนคณะเทศมนตรีในเทศบาลของตน ไม่ทราบจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่แน่นอน ของตนซึ่งเรื่องเหล่านี้เทศบาลอาจมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยและที่จริงไม่น่ามองขึ้นไป เพราะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ประชาชนจะวินิจฉัยว่าใครเป็นผู้บริหารมีบุคลิกภาพและผลงานเป็นอย่างไร ใครเป็นประธานสภาได้ออกเทศบัญญัติอย่างไร ถ้าประชาชนไม่ทราบแล้วก็ไม่อาจมีอะไรมาจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมและบันดาลอิทธิพลต่อการวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารและสภาเทศบาลได้ และทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น ตามเทศบัญญัติหรือตามที่คณะเทศมนตรีริเริ่มโครงการน้อย และถ้าหากเกิดความผิดพลาด ประชาชนก็ตำหนิเทศบาล และประชาชนก็จะไม่มีความผูกพันสภาเทศบาลว่าตนเองมีส่วน เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นไม่ว่าเรื่องใด ถ้าหากประชาชนได้รับรายงานให้ทราบก่อนแล้วโดยประชาสัมพันธ์ของเทศบาล ถึงแม้จะมีข้อบกพร่องผิดพลาด ประชาชนก็ยากที่จะตำหนิเทศบาลได้

ข้อที่แสดงให้เห็นว่า การรายงานและการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลยังไม่ได้ผลดีพอก็คือ ประชาชนจำนวนไม่น้อยไม่ทราบว่า เทศบาลได้ใช้จ่ายเงินไปในทางใด (ดูตารางที่ 6) เรื่องดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อรายได้ รายจ่ายของเทศบาล และดีที่ประชาชนทราบว่าเทศบาลมี ผลงานดีเด่น (ดูตารางที่ 12) ดังนั้นเทศบาลจึงควรปรับปรุงการรายงานและการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงสม่ำเสมอและตลอดปี ในทุกเรื่องก็จะทำให้ประชาชนสนใจและ ร่วมมือกับเทศบาลและผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นอย่างแน่นอน

เทคนิคการประชาสัมพันธ์อาจกระทำได้หลายทางแต่เรื่องสำคัญที่ควรทำก่อนก็คือ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ นโยบายต่าง ๆ ในการทำงานของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา ประชาชนจะได้พิจารณาได้ว่าผู้บริหารของตนมีความสามารถ มีความตั้งใจ ในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นเพียงใด และเพื่อจะสดับรับฟังได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ เห็น ด้วยหรือไม่กับนโยบายของเทศบาล อันจะนำมาซึ่งผลสำเร็จของการปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ นั้น เพราะเมื่อประชาชนทราบนโยบาย ก็จะทราบทางเดินของเทศบาลในการบริหาร ตามที่

เทศบาลได้รายงานให้ประชาชนทราบ เช่น โครงการปฏิบัติงาน, การปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ ค่าใช้จ่าย ผลปฏิบัติงาน ของกิจกรรมทุกประเภท ทุกระยะของการดำเนินงาน และการรายงานหรือประชาสัมพันธ์นั้น ควรคลุมไปถึงกิจกรรมของสภาเทศบาลด้วย

4. การพัฒนากลุ่มชนและการให้การศึกษาทางการเมืองการปกครองแก่ประชาชน

จากการศึกษานี้ หรือในที่อื่น ๆ มีความจริงอยู่อย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นได้เพราะการที่กลุ่มชนต่าง ๆ ในท้องถิ่นมีความต้องการต่าง ๆ กัน และแต่ละกลุ่มก็จะสนับสนุนบุคคลหรือผู้นำที่ตนเห็นชอบเข้าดำเนินการในองค์การปกครอง (เช่น เทศบาล) โดยให้ความสนับสนุนบุคคลนั้น ๆ หลายประการ เช่น ช่วยสนับสนุนหาเสียงเป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน จากการวิจัยนี้พบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในเขตเทศบาลโดยเฉพาะผู้รับรางวัลกลุ่มเท่านั้น (จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง) ซึ่งถือได้ว่า มีความรู้ มีฐานะเศรษฐกิจดี มีบุคลิกภาพดี และมีฐานะทางสังคม จะมีแนวโน้มสนใจสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าบริหารงานของเทศบาล และเป็นกลุ่มน้อยของชุมชน ส่วนคนกลุ่มใหญ่ยังไม่สนใจ (ดูตารางที่ 18)

ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาคนกลุ่มชนในเขตเทศบาลต่าง ๆ ให้เกิดทัศนคติและมีความสนใจการปกครองตนเอง โดยการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่นแก่กลุ่มชนในเขตเทศบาล ซึ่งอาจกระทำได้ทุกเทศบาลโดยความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทย และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นการชักจูงกลุ่มชนต่าง ๆ (กลุ่มอาชีพ, กลุ่มอิสระอื่น ๆ) ที่มีผู้นำที่มีความสามารถเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และผู้บริหารเทศบาลในโอกาสต่อไป ในขณะที่เดียวกัน ก็จะต้องให้ความรู้แก่กลุ่มต่าง ๆ เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ และผลประโยชน์ของตนตามกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การให้ความรู้แก่กลุ่มประชาชนดังกล่าวจะเป็นผลดีในการกระตุ้นกลุ่มชนให้มีบทบาทในการปกครองท้องถิ่นและสร้างความเจริญแก่ชุมชนมากขึ้น จนอาจมีการแข่งขันกันสร้างประโยชน์และความเจริญแก่ท้องถิ่น และเมื่อมีการพัฒนากลุ่มชน (กลุ่มอาชีพ ฯลฯ) จนเป็นปึกแผ่นมั่นคงแล้ว การเมืองท้องถิ่นระบบทีม และระบบพรรคการเมืองก็จะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วและมีพื้นฐานที่ดี โดยที่พรรคการเมืองจะช่วยสนับสนุนทั้งทางการเงินและวิชาการต่าง ๆ ต่อพรรคในระดับท้องถิ่น อันจะเป็นการพัฒนาประชาชนทั้งในทางตรงและทางอ้อม

ในเรื่องการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนนั้น นอกจากเทศบาลซึ่งควรจะทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องแล้ว พรรคการเมืองก็จะมีส่วนมาก (ถ้ามีในท้องถิ่น) และ

อาจทำได้โดยมีความร่วมมือของเทศบาล พรรคการเมือง และสถาบันการศึกษาต่างๆ โดย
รัฐบาลให้การสนับสนุน และพึงถือเป็นนโยบาย ที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีความรู้ ความ
เข้าใจ การเมืองในระบบประชาธิปไตย ทั้งในทางปฏิบัติและในทางวิชาการให้เร็วที่สุด มากที่
สุด ซึ่งสามารถทำได้ ในสถาบันท้องถิ่น ระดับเทศบาลซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวน
มากทั่วประเทศ

ผนวก 2

การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน (การเลือกตั้ง)

1. จากหลักการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย

จะเห็นได้ว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เป็นสถาบันสำคัญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมและฝึกฝนการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

2. การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนอาจมองในแง่

2.1 การเข้ามีส่วนร่วมปกครองตนเองโดยตรง ซึ่งต้องพิจารณาจากการปกครองท้องถิ่นบางรูป เช่น เทศบาล แต่โดยทั่วไปแล้วการปกครองท้องถิ่นบางรูปยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมโดยตรง โดยเฉพาะการปกครองรูปที่ยังมีระบบการแต่งตั้งผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วนอยู่ทำให้ตัดโอกาสประชาชนที่จะเข้ามีส่วนร่วมดำเนินงาน (แท้ที่จริงประชาชนเข้ามีส่วนร่วมโดยอ้อมจำนวนมาก เช่น การไปติดต่อกับเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด)

2.2 พิจารณาจากความพยายามของประชาชนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการปกครอง ในอดีต เช่น จากการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชน จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้พยายามเข้าร่วมมากขึ้น ตัวอย่าง

สถิติประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (กทม.)

พ.ศ. 2492	มีประชาชนไปเลือกตั้ง ร้อยละ	27.02
พ.ศ. 2496	มีประชาชนไปเลือกตั้ง ร้อยละ	23.26
พ.ศ. 2501	มีประชาชนไปเลือกตั้ง ร้อยละ	18.45
พ.ศ. 2510	มีประชาชนไปเลือกตั้ง ร้อยละ	49.80

ข้อมูลทั้ง 4 ครั้ง แสดงถึงความพยายามของประชาชนในระยะแรกที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองระดับท้องถิ่น

จากการวิจัยใน กทม. 2510 พบว่าประชาชนเกือบร้อยละ 12 ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นจำนวนมิใช่น้อยสำหรับประเทศที่เพิ่งเริ่มมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น ประเทศไทย แม้แต่ในอังกฤษในการเลือกตั้งสมาชิกสภาของ London Metropolitan Borough ใน ค.ศ. 1919 ก็มีประชาชนไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 27.9 เท่านั้น

2.3 ความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ไม่ค่อยมีปัญหา ไม่ว่าจะการเมืองระดับชาติจะเป็นอย่างไร การปกครองท้องถิ่นไม่เคยถูกยุบเลิก หรือการเลือกตั้ง (ยกเว้น กทม.) ทั้งนี้เพราะรัฐบาลและผู้บริหารย่อมต้องเข้าใจว่า การเลือกตั้งนั้นเป็นหลักมูลฐานประการหนึ่ง และเป็นหลักสำคัญที่สุดของการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยของนักวิชาการ และการติดตามผลการเลือกตั้งที่ผ่านมา ๆ มา จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความประพฤติกที่จะไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าการไปออกเสียง ความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าว อาจเกี่ยวพันกับปัญหา

ก. การเลือกตั้งและแต่งตั้งผู้บริหารท้องถิ่น

ข. ปัญหา การมีระบบพรรคการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งโดยปกติทั่วไปการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมักไม่นิยมกระทำในระบบพรรคการเมือง (เน้นตัวบุคคล หรือพรรคพวกมากกว่า)

ค. ปัญหา ที่ประชาชนสนใจการเลือกตั้งอาจเกิดมากขึ้นในกรณีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เทศบาล เพราะเคยมีการเสนอให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนสนใจเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น และจะเป็นผลไปถึงการเลือกตั้งในท้องถิ่นทุกรูปแบบ

2.4 พิจารณาในแง่ความสามารถในการเลือกผู้แทนของประชาชน

กล่าวกันว่า การที่ประชาชนจะเลือกผู้แทนของตนในท้องถิ่นได้ดีหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและคุณลักษณะของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เอง ในทางวิชาการ นักวิชาการ สังเกตการว่า

ก. ประชาชนที่อยู่ในเมือง เป็นผู้มีโอกาสที่จะมีคุณลักษณะและคุณภาพ และความฉลาดในการที่จะเลือกผู้แทนได้ดีกว่าประชาชนในเขตชนบทนอกเมือง

ข. อย่างไรก็ตาม แท้ที่จริงประชาชนในเขตเมือง และนอกเขต (ในชนบท) ก็เป็นผู้มีเหตุผลของตน และมักเลือกบุคคลที่เขาเห็นว่าดี และเป็นผู้แทนที่ดีของเขามากที่สุด

ค. จากการสังเกตพบว่า ในการเลือกตั้งของท้องถิ่นนั้น ประชาชน มักไม่คำนึงถึงความรู้ของผู้ที่จะมาเป็นผู้แทน เป็นลำดับแรก แต่คำนึงถึง บุคคลที่เอาใจใส่ และคอยคุ้มครองตนเป็นอันดับแรก

ความเข้าใจในความหมายของการปกครองท้องถิ่น

1. เรามักพบว่า ประชาชนในเขตชนบทมักไม่เข้าใจความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่น

2. หรือประชาชนในเขตชนบท ไม่เคยได้ยินคำว่า "การปกครองท้องถิ่น" มาก่อน

3. โดยสรุป ประชาชนมีความเข้าใจ การปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาล และสุขาภิบาล พอสมควร แต่ก็ยังมีอีกมากที่ไม่เข้าใจความหมายแม้แต่ นักศึกษา หรือข้าราชการ ในกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เอง

4. ประชาชนมักเข้าใจว่าการปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาลเป็นเช่นเดียวกับการปกครองของรัฐบาล

สรุป

1. การปกครองของไทยปัจจุบัน กำลังอยู่ในขั้นเร่งรัดขยายตัว หรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ หรือบางที่อาจมองได้ว่า กำลังอยู่ภายใต้ความสับสน และความสับสนนี้อาจเกิดมาจากความเข้าใจความหมายของการปกครอง และหลักการปกครองผิดพลาด เช่น เข้าใจผิดเรื่อง การกระจายอำนาจ และการมอบอำนาจ (การปกครองท้องถิ่น การปกครองส่วนกลาง และการปกครองส่วนภูมิภาค)

2. สำหรับประเทศที่เจริญแล้ว ต่างถือว่าการกระจายอำนาจเป็นหัวใจของการปกครองตนเองของประชาชน โดยประชาชน ลักษณะของการกระจายอำนาจนั้น ๔๗๕ เป็นการกระจายอำนาจตามที่มอบให้ แต่ละเขต หรือท้องถิ่น ไปดำเนินการ หรือการมอบอำนาจให้องค์การ สาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีอิสระ ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคดำเนินงานนั้นๆ

เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นใน 2 ลักษณะดังกล่าวอาจเลือกตั้งมาจากท้องถิ่นทั้งหมด หรือ บางส่วนหรือแต่งตั้งจากราชการส่วนกลางก็ได้ แต่สาระสำคัญของการกระจายอำนาจอยู่ที่ว่า

ท้องถิ่นนั้น ๆ มีอิสระในการปกครองตนเองมากน้อยเพียงใด (Autonomy) ลักษณะของการกระจายอำนาจดังกล่าว เป็นวิธีให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีการปกครอง (Self-Government) หรือที่เรียกว่าการปกครองท้องถิ่น ดังนั้น การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นของคู่กัน และมักถือกันว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นเสมือนรากแก้วของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (Local Government as a top root of Democracy)

3. ข้อคิดการปกครองท้องถิ่นไทย

1. การปกครองท้องถิ่นของไทย ไม่เจริญเท่าที่ควร (โดยเฉพาะบุคคล เพราะประชาชนขาดความเอาใจใส่ (กลัวว่าความไม่ยุ่ง) ถือเป็นเรื่องของรัฐบาลแต่โบราณ)

2. ท้องถิ่น ขาดอิสระในการปกครองตนเองเท่าที่ควร (ขึ้นอยู่กับรัฐบาลจะพิจารณาในเรื่องรวม และกระจายอำนาจ)

3. ผลจากวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี และการลอกแบบ การปกครองจากต่างประเทศ (ตะวันตก) ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ จิตใจ ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทย จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งในการปกครองท้องถิ่นด้วย เช่นคนไทยยังถือ อำนาจนิยม อิทธิพลครอบครั้ว ทำให้โตขึ้นไม่รู้จักคิดหาเหตุผลในการปกครองตนเอง เพราะไม่เคยมีการฝึกฝนมาก่อนเลย

4. ปัญหาสำคัญในการปกครองตนเองของชาวชนบทไทย ของประชาชน คือความเคยชินกับธรรมชาติ และความเป็นอยู่อย่างเก่า ทำให้คลายความเชื่อเก่า ๆ ลงยาก การรับยุคใหม่เพื่อพัฒนาตนเอง เช่น เทคนิควิทยาการสมัยใหม่เป็นไปอย่างล่าช้า

5. ปัญหาการปกครองท้องถิ่นไทยมองในแง่รัฐบาล

อุดมคติในการปกครองท้องถิ่นยังไม่แน่นอน โดยเฉพาะอุดมคติของผู้ทรงอำนาจในการปกครองประเทศ ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายการปกครองท้องถิ่น

6. ปัญหาทัศนคติของคนส่วนใหญ่ที่ยังไม่เข้าใจ (วิถีชีวิต) การปกครองตนเอง ของท้องถิ่นและเข้ามีส่วนร่วม

7. ปัญหารูปแบบการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีหลายรูปแบบเกินไป

8. ปัญหาการเงิน และการคลังของท้องถิ่น

9. ปัญหาความสัมพันธ์ของการปกครองส่วนกลางกับท้องถิ่น (การแยกการปกครองท้องถิ่นออกต่างหาก โดยเน้นทั้งทวงงฯ หรือกระทรวง)

ข้อมูลสนับสนุนและเหตุผล คือ

ปัจจุบันมีองค์กรนิติบุคคล ซึ่งเป็นสถาบันปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นมากกว่า 600 แห่ง

- แบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 72 แห่ง (72 จังหวัด)
- เทศบาล 118 แห่ง
- สุขาภิบาล มากกว่า 500 แห่ง

องค์กรนิติบุคคลซึ่งปกครองตนเองเหล่านี้ ย่อมหมายถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ต่อประชาชน ซึ่งมีอยู่มากเกือบทั้งประเทศ และย่อมหมายถึงการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผน มีการประสานงาน ฯลฯ กันเป็นอย่างดี ซึ่งไม่มีกระทรวงใดในประเทศไทยที่มีองค์กรมากขนาดนี้

ผนวก 3

โครงการสังเกตการเลือกตั้ง สท. 28

คณะรัฐศาสตร์ มร.

แบบสอบถามผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล

คำชี้แจง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสนใจการเลือกตั้ง สท. ซึ่งกรรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย จะจัดให้มีขึ้น ในวันที่ 25 ก.ค. ศกนี้ จึงใคร่ขอทราบข้อมูลบางประการ เพื่อนำไปประกอบการศึกษา โดยขอให้ท่านผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม โดยโปรดเติมคำลงในช่องว่าง และกา ลงในช่อง ที่ต้องการตอบดังนี้ :-

1. ชื่อเทศบาล (เฉพาะเจ้าหน้าที่กรอก)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง

2.1 ข้อมูลส่วนตัวของท่าน

(1) อายุ ปี

(2) เพศ ชาย หญิง

(3) การศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย

มัธยมต้น มศ.5 อาชีวะ ปริญญาตรี

ปริญญาโท ปริญญาเอก อื่น ๆ (โปรดระบุ)

(4) อาชีพ ปัจจุบัน

ครู พ่อค้า/นักธุรกิจ กรรมการ

ข้าราชการ/ชาวไร่/เกษตรกร ข้าราชการประเภทอื่น นอกจากครู
และสังกัดมท.ไทย

(5) อาชีพ เดิม (โปรดระบุ).....

(6) ภูมิลำเนา

ในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล

ถ้าอยู่ในเขตเทศบาล ระยะเวลาที่อยู่ ปี

(7) ประสบการณ์ในการทำงาน

- ธุรกิจการค้า ปี
- งานปกครองท้องถิ่น ปี
- งานปกครอง (อำเภอ,จังหวัด) ปี
- งานการศึกษา ปี
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) ปี

(8) ประสบการณ์ในการสมัครรับเลือกตั้ง

- ผู้แทนราษฎร ครั้ง
- สมาชิกสภาจังหวัด ครั้ง
- สมาชิกสภาเทศบาล ครั้ง
- อื่น ๆ โปรดระบุ / ครั้ง

(9) การเลือกตั้งคราวนี้ท่านสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่ง

(10) ท่านสมัครเป็นทีมหรือเปล่า

- เป็นทีม
- ไม่เป็นทีม อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มหรือพรรคของท่าน

(1) ท่านสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองใดหรือไม่

- ไม่สังกัด สังกัด

(2) ถ้าสังกัดโปรดระบุว่าเป็นกลุ่มหรือพรรค

- กลุ่มการเมืองในท้องถิ่น พรรคการเมือง โปรดระบุชื่อพรรค.....
- สมาคม/สโมสร..... กลุ่มอื่น ๆ (โปรดระบุ)

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของท่านในการหาเสียง

(1) นโยบายที่ใช้ในการหาเสียงของท่าน มีอะไรบ้างโปรดระบุตามลำดับความสำคัญมาสัก 5 ข้อ

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

